

Innst. O. nr. 4

(2001-2002)

Innstilling fra Stortingets presidentskap om forslag fra stortingsrepresentantene Inge Lønning, Ågot Valle og Berit Brørby om avvikling av stiftelsen «Mindegaven til Norge 1914 fra det norske utflytterfolk i Nord-Amerika» og overføring av stiftelsens kapital til stiftelsen «Norsk Utvandremuseum»

Dokument nr. 8:11 (2001-2002)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

«Mindegaven til Norge 1914 fra det norske utflytterfolk i Nord-Amerika» ble overlevert til Stortinget den 4. juli 1914. I gavebrevet heter det at midlene skal utgjøre «et urørlig fond, hvis renter anvendes i veldædige øiemed efter Stortingets nærmere bestemmelse». Stortinget vedtok i 1915 statutter for Minnegaven. Ifølge disse er Minnegaven en egen stiftelse, med et styre bestående av fem medlemmer som velges av og blant Stortingets medlemmer. Styret skal forvalte stiftelsens midler og treffe avgjørelse om anvendelsen av rentene, som hvert år kan deles ut til følgende formål:

- 1) «til avhjælp av uforskyldt nød og trang, som er forårsaket ved særlige ulykker, og hvor stat, kommune eller offentlige institutioner eller den store almenhet ikke træder til», og
- 2) «til støtte for særlig almennyttig virksomhet».

Hvert år skal styret avgi en beretning til Stortinget om stiftelsens virksomhet.

Minnegavens kapital var pr. 31. desember 2000 kr 1 151 939. Bidrag fra regnskapsåret 2000, som ble utbetalt i 2001, var kr 55 000.

Minnegaven er en offentlig stiftelse i henhold til lov av 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m. Loven åpner adgang til «omdanning» av stiftelser. Omdanning kan bl.a. bestå i endring av bestemmelser i stiftelsens vedtekter eller at stiftelsen oppheves. Kongen kan omdanne en stiftelse, herunder forandre vedtektene. Denne myndigheten er delegert til fylkesmannen.

Stiftelsesloven setter strenge vilkår for endring av stiftelsens formål eller andre bestemmelser som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen. Det er større adgang til omdanning som går ut

på å overføre forvaltningen av en stiftelse til andre, eller at den slås sammen med andre stiftelser.

Styret for Minnegaven har hatt kontakt med fylkesmannen i Oslo og Akershus for å drøfte om det var mulig å overføre legatets midler til et annet legat med tilsvarende formål. Fylkesmannen har gitt styret en oversikt over andre legater, men styret fant at ingen av disse pekte seg ut som aktuelle. Derfor har styret anmodet Presidentskapet om at midlene blir overført til Kirkens Bymisjon, eventuelt Frelsesarmeen.

Forslagsstillerne viser til at styret ikke finner det hensiktsmessig å overføre Minnegavens midler til et annet legat. Innenfor rammen av stiftelsesloven gjenstår etter dette den mulighet å forsøke å få en organisasjon til å overta forvaltningen av Minnegaven, men opprettholde denne som en egen stiftelse med stort sett nåværende formål.

Forslagsstillerne anfører at forholdene i Norge nå på mange måter er helt annerledes enn i 1914, og at forutsetningene for utflytterfolkets gave langt på vei må sies å være bortfalt. Det første formålet i statuttene har fått redusert mye av sin betydning. Til det andre formålet kan det fortsatt finnes anvendelse for bidrag, men fordi de årlige beløp som kan utdeles er så små, er det vanskelig å se at det er fornuftig å opprettholde Minnegaven som en egen stiftelse.

Etter nåtidens forhold må det sies å være åpenbart uhensiktsmessig at en slik stiftelse blir forvaltet av Stortinget gjennom et styre bestående av stortingsrepresentanter. Etter en helhetsvurdering har forlagsstillerne kommet til at i stedet for at det stortingsoppnevnte styret eventuelt skal søke fylkesmannen om omdanning etter reglene i stiftelsesloven, bør det vedtas en egen lov om avvikling av Minnegaven og overføring av dens kapital til et bestemt formål.

Det foreslås at Minnegavens kapital overføres til stiftelsen «Norsk Utvandremuseum», som ligger på Åkershagan ved Hamar. Dette er Norges eneste nasjonale museum som er viet norsk utvandring til oversjøiske land. Museets formål er å øke kunnskapen om norsk utvandring og hjemvandring, utvandrerens kulturelle utvikling i innvandringslandet og deres forhold til Norge og norsk kultur. En overføring av Minnegavens kapital til Norsk Utvandremuseum vil etter forslagsstillernes mening også være et bidrag til ivaretagelse og dokumentasjon for kommende slekter av historien til «det norske utflytterfolk i Nord-Amerika».

PRESIDENTSKAPETS MERKNADER

Presidentskapet viser til Dokument nr. 8:11 (2001-2002) og er enig med forslagsstillerne i at det bør gis en særlov om overføring av Minnegavens kapital til Norsk Utvandremuseum.

PRESIDENTSKAPETS TILRÅDING

Presidentskapet viser til ovenstående og råder Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om avvikling av stiftelsen «Mindegaven til Norge 1914 fra det norske utflytterfolk i Nord-Amerika» og overføring av stiftelsens kapital til stiftelsen «Norsk Utvandremuseum»

§ 1

Stiftelsen «Mindegaven til Norge 1914 fra det norske utflytterfolk i Nord-Amerika» avvikles. Stiftelsens kapital overføres til stiftelsen «Norsk Utvandremuseum».

§ 2. Ikrafttredelses- og overgangsbestemmelser

Denne lov trer i kraft 1. januar 2002.

Styret for «Mindegaven» fastsetter stiftelsens årsregnskap for 2001 og avgir beretning til Stortinget om virksomheten samme år.

Oslo, i Stortingets presidentskap, den 22. november 2001

Jørgen Kosmo

Ågot Valle

Odd Holten

Lodve Solholm

Berit Brørby